

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy órára.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Két fejedelem.

Irtá : Tanács József.

Kolozsvár, máj. 1.

Mindenkor sajnálatos marad azon véletlen, mely a magyar király egyik legszebb gondolatának idejét összehozta a vasúti kérdés vulkáni kitörésével s a nagy jelentőségű fejedelmi ténny a közvélemény előtt mintegy elfödte sűrű sötét elkeseredésének hamurétegeivel.

Midőn a magyar nemzet mindenkor gondolata és vágyó óhaj-tása testet öltött a magyar király gyöngéd elhatározásában, azt vártuk, hogy a magyar nemzet egy lesz az örömben és felemelkedik a magyar korona viselőjével egyenlő eszményi magaslatra s a magyar király elhatározásának fenséges szépségéhez mérten, a két egyenlő souverén találkozásánál a nemzet há-lája és öröme nem fog megoszlan. A király és nemzet szívének összedobbanásából egy napra legalább, egy közös érzésben fognak a király és nemzet összedielkezni.

Ezen érzéssel és gondolattal vettem fel tollamat április 19-én, hogy ezen érzésemnek kifejezést adjak, de mély szomorúsággal tettem le azt ismét, midőn azon csalódás ért, hogy bármiképp kedvezzen is hazafias óhaj-tásunknak valamely szép eredmény, a magyar társadalmat egy érzelmi táborba semmi sem képes összetömöríteni. Évtizedek óta megromlott pártpolitikai merevségünk megmetyekezte a nemzet rétegeit és kirívóan mutatja szét-húzásunkat és azon eredendő bü-nünket, hogy a magyar sem tetteiben, sem érzelmeiben sem gondolkodásában együtt nem tart soha. A jobbakk előtt lehetetlen, hogy mély elkeseredést ne okozott volna azon fejtegetés és kicsinyeskedés, mely a királyi ténnyel szemben felvetett azon kalmárgondolkodást mutató kérdés volt: mi lesz az ára?

A magyar nemzet ragyogó koronáját oly magaslatra helyezte, hogy az onnan kisugárzó fényben egy porszemnek sem szabad látszani és mégis midőn az onnan kiáradó fényssugarak csak melegséggel és messzeható világossággal érintenek,

akkor is akad, magát magyarnak valló eltévedett ember, ki a fenségesen nyugvó tenger simaságát apró kavicsokkal föl-kavarni törekedik.

Férhet-e a magyar királyi korona magaslatán álló férfinak lelki nagyságához oly kicsinyes gondolat, hogy a nemzet érzelmeinek megbecsülését, a nemzet nagy férfiainak tiszteletét és elismerését az vezérelhetni, hogy ezen fényes lelki megnyilatkozásban legyen valamely burkolt kívánság, melyet a nemzet viszonzásul fog teljesíteni? A ki így gondolkodik, az a mai elrontott kor gyermeke: — javíthatatlan és gonosz.

A míg a nemzet a pártpolitikai békókból nem tud kibontakozni, hogy ne mindent, — még a politikán felül álló korona tényeit, legyenek azok a nemzet érületének és óhaj-tásának legteljesebb kifejezői is — a pártoskodás sötét szemüvegén át tekintsen, addig lehetetlen, hogy bekövetkezzék az a jobb kor, midőn a korona és a nemzet megértene fogják egymást.

Ősz fejen a magyar koronával, tiszteletet parancsoló fenségében áll előttünk a magyar nemzet jelenlegi fenkölt lelkű uralkodója.

Hosszu uralkodásának és még hosszabb életének lelki tapasztalatai, nagy ítélőképpessége, békülékeny szelleme, érző szíve és a nép szeretete nemcsak az amugy is monarchikus és lojális magyar, de az egész világ rokonszenvét és hódolatát szerezte meg királyunknak és hogy a hódolat a legteljesebb mértékben megilleti, kétszeresen valljuk mi, midőn az emberi tökéletességnek, lelki szemeink előtt két évszázadra visszanyúló fenségében élő; nemzeti alkotmányunk és szabadságunk legeszményibb héroszának, mint fejedelmi társnak nyújtja békéjéjét, a magas kor meghiggadt ítélőképpességén át leszűrve azt az igazságot, hogy a nemzet soha el nem feledett s rajongva szeretett II. Rákóczi Ferenc a trón magasában s a nemzet szívében egyenlő tiszteletet érdemel.

Ily találkozás a két fejedelmi nagyságnak nem tűr semmi mellék

magyarázatot, erre csak a hódolat és a nemzet szebb jövőjében vetett reménység a legillendőbb magatartás.

Sivár politikai, társadalmi és gazdasági életünkben a hazafias érzések elfásulása és hanyatlása mellett, mily fenséges látvány tárul fel a nemzet szemei előtt, midőn a nemzet lelkének burján ismét gyengéd ujjakkal játszik urunk királyunk. Mint 37 évvel ezelőtt a 48-as honvédeknek ajándékozta a nemzet ötvenezer arany koronázási ajándékát, úgy érintette most másodszer ez a gyengéd kéz a nemzet óhajának és kegyeletének érzékeny hur-jait. Bebizonyítva kell látnunk az annyszor felhangzott kívánság jogosságát is: vajha, a király körül bátor és a hazafias érzelmeik kohó-jának megedzett férfiak állanak mindig tanácsaikkal.

Hogy letett tollamat ismét kezembe vettem és talán másképp ugyan, mint akkor akartam, idézem fel a királyi elhatározást, oka abban rejlik, hogy II. Rákóczi Ferenc hamvainak Kolozsvár felé hozatalának kérdése mellé egy másik kérdés is csatolódott, hogy a bujdosó fejedelem hamvai Kolozsvárt helyezettnek el. A helyi patriotizmus tultengését látnám e kérdés kiéleítésében, habár jól esnek, ha valóra válnék; azonban az a szerény nézetem, hogy a királyi elhatározása, az országgyűlés hozandó határozata, valamint a nemzet akarata sem lehet az, hogy a kegyelet megnyilatkozása eltörpüljön s valamely vidéki ün-nepség keretébe illesztve zsugorod-jék össze Rákóczi emlékezetének és életének jelentősége nemcsak Erdély és Kolozsvárra vonatkozik, hanem a magyar szabadság és alkotmány megvédelmezése volt életének magasztos célja. Hamvainak legmegfelelőbb helye a hazában az ország fővárosa és nem teszem fel a kormányról, hogy a királyi fenkölt lelkű elhatározása után olyan alantjáró gondolat vezérelné, hogy pénzkérdésből, vagy tartva a nemzet szabadságát, a hazafias érzetnek világra szóló megnyilatkozásától, nem adná meg a fejedelem hamvainak azt, a mit a nemzetől feltétlenül megérdemel. Kolozsvárról csak azon esetben lehetne szó, ha Borsi, Kassa, Mun-

kács, vagy Sárospatak volna a kormány tervében.

A kolozsvári Mátyás-szoborral nem róta le a nemzet kötelességét utolsó nemzeti királyunk emléke iránt, a főváros még várja emléket, mert Mátyás király és II. Rákóczi Ferenc az egész nemzeté vala.

A budapesti kerepesi-uti temető az a hely, a hol a nagy fejedelem, Zrínyi Ilona s a többi bujdosók egy, a király elhatározásának, Rákóczi nagyságának és a nemzet méltóságának megfelelő Mauzoleumban legyenek elhelyezve, ne eldugva a Mátyás-templomban, hanem ott legyen a szabadság hőseinek köből és ércből emelt emléke az ország szívében, hová a nemzet áldozni és a honfi kegyeletét le-róni, mint a Mohamedán Mekkába, legalább egyszer életében biztosan eljut.

A törvényhozásban lesz áldozatkészség, hogy a Rákóczit megillető kegyelet nyilvánításához szükséges összeget megszavazza s majdan az az emlék, mely az amugy is szegény műépítészünk tudásának, lelkesedésének és hazafiságának adna szárnyat, ne csak nekünk, hanem az egész világnak hirdettesse a magyar király fenkölt gondolkodását, Rákóczi nagyságát és a magyar nemzet hálás érületét annyszor megsirattott és visszasóhajtott II. Rákóczi Ferenc iránt.

Ezen emlékek meg azt is kell hirdetni, hogy ime a magyar nemzeti állam kiépítésének alapjához, a nemzettel egygyéjőrtt magyar király tette le a legerősebb alapkövet és a mely testét valva igazolja a költő azon igéit:

„A legelső magyar ember

A király!”

— Az új ülésszak kezdete. Tisza Istvánnak a vasutasok sztrájkja alatt se-hogy se tetszett, hogy az ország színe előtt mindegyre kérdőre vonják őt. Nagyot gondolt hát és bezárta az országház kapuit. De nem úgy, mint eddig gyakorlatban volt. Ő nemcsak elnapolta a Házat, hanem egyszerűen be is zárta az ülésszakot. Alkotmányos életünkben nincs példa arra, hogy az egyik ülésszakot bezáró királyi kézirat után, a másik ülésszakot megnyitó királyi kéziratot is fel nem olvasták volna. Tisza István, a „boldog kéz” politikusa csinált ilyen példát. Hiába követelték a függetlenségi politikusok a második kézirat felolvas-

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lycium-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

(parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

Vasárnap, május 1.

Járványfészek

Kolozsvár közepén.

(Nyilt levél dr. Papp József urhoz, az „Ujság” főszerkesztőjéhez.)

A fennebbi címmel ma is, tegnap is vehemens támadás intéztetett az »Ujság«-ban a városi hatóság, nevezetesen a Törvényhatósági bizottság és a városi Tanács ellen. Engedje meg a Főszerkesztő ur, hogy erre a támadásra pár szóval feleljek. Önhöz intézem e sorokat azért, meri nemcsak főszerkesztője e lapnak, de egyúttal a városi képviselő-testületnek is tagja. A városi képviselő, azt hiszem, nem veszi zokon, ha kellően informálom s viszont ő is tájékoztatni fogja a fővezérlete alatt álló szerkesztőseget.

Köztisztviselő már megszokta Magyarországon, hogy jóakarót és kiméletet ne várjon a közvélemény sajtó-organumaitól. De azt már csak mégis megkívánhatja, hogy ha a közönség köréből bármi panaszzal, avagy váddal lépnek föl, mielőtt annak helyet adna: Közölje azt az érdekelt, vagy mondjuk vádlott tisztviselővel, avagy hatósággal s kérem, hogy követkejen igazoló fölvilágosítás. Hisz ezt a telefon feltalálása óta olyan könnyűnek sem lehet tenni, még jó-akarát sem kell hozzá! Hacsak minden áron sensztólban, vagy botrány-házárdában nem akarunk utazni, hanem a közérdeknek szolgálatot tenni. Pedig az Ujságról csakis az utóbbi akarom föltenni.

Az ugynevezett Czigány-patak dögében is, mely a Házsongárd-hegyről a Majális, Trefort, London, Párizs és Sétáret utcák között a Kis-Szamosba vonul le, azonnal teljes felvilágosítást kaphatott volna az Ujság, ha csak egy szóval is hozzám fordul, vagy a városi főmérnök urhoz.

En felvilágosítottam volna, hogy igenis foglalkozott és foglalkozik a város hatóságai már több, mint 20 éve annak a piszkos pataknak a rendezése kérdésével. Hivatalos ügyiratokkal és írott jegyzőkönyvekkel igazoltam volna, hogy már 1881-ben, vagy 1882-ben — az évre már fontosabban nem emlékezem — elrendelte volt a városi Tanács, még pedig a járvány-bizottság meg nem felelő határozata alapján, hogy

Oh maga az egy nagy egész
Korral ér fel.
S te ki voltál ma is az vagy,
Az akkori lángból való;
Örök-igaz eszményekért,
Örök-iffan élő, haló.

Ne sajnáld hát, hogy egy éltet
Átálmodtál,
S „csak szeretéll, imádkoztál
És daloltál.”
Az az álom: bűvös álom.
El-szétárad a szívekben . . .
S valóságá változik át
Jövő-adó szeretetben.

Érző szívek ne félj, lesznek
Örökkéig,
Álmaidat álmodozva
Többé élj,
Ölelkező ifjú párok
Porló költő dala mellett,
Szíved nyomán fedezik föl
A szerelmet, a szerelmet.

S lesz örökké könnyes szemű
Özvegy asszony,
A ki veled könnyved mellett
Font viraszton.
Vissza-vissza idézgetvén
Leszállt napját, a szerelmet,
Egy-egy édes búbanatu
Elégiád fénye mellett!

— Élted könyvét négy évtized
Emlékeül:
Ma egy lapján im behajltuk
Pihenőül.
S szív, a ki csak feléd dobban,
Azzal áld ma valamennyi,
Hogy még soká taníts minket
Eszményekért lelkesedni!

TÁRCA.

Szász Gerő.

Az erdélyi vén berek sárguló lombu már kevés törzsei közül ismét kidőlt egy. Szász Gerő mindenképpen érdekes, igazi erdélyi típus. Élete folyása gyönyörű volt. Mint gyermek-ifjú harcolhatott hazájáért a szabadságharcban; meg is szenvedhetett érte. Majd dalolt, mint költő, szeretett, mint páratlanul jó családapa s — imádkozhatott. Így betölthette feljegyét, melyet maga választott költeményeinek utolsó gyűjteménye elé: *szeretni, dalolni, imádkozni*.

Tösgyökeres magyar ember s igazi erdélyi volt. Hatalmas alakja, profétaszzerű feje, kifejezőstteljes arca, szívhez szóló oratori hangja nagyszerű egyházi szónokká tették. Hozzá lobogó poéta szív, az édes, szép anyanyelv mestere: szónoklatai is költeményekké váltak. Egyaránt hazafi és költő volt a szószékben. Áhítatos szolgája az Úrnak, midőn őt dicsérte s lelke virágaiból font koszorút tett áldozatul számolyához. Erőteljes, hatalmas, dörgő szava, midőn inteni, korholni kellett — ez is kötelessége a jó pásztornak — hivat. Szenvedésükben, gyászukban érzésteljes vigasztaló. Az életben pedig vidám, szípkörkázó szellemű, vig ember a társaságban. Élcei, öletei, tréfái talpraesettek voltak, gyorsan lángolt hazafias dolgokban, elérzékenyült, midőn költői művet hallott, vagy olvasott. A dal nála csak szívből fakadt. Minden csepp vérében benne volt Erdély iránt való szeretet. Midőn negyven éves irői jubileuma alkalmával ünnepeltük s tisztelői aranytollat adtak át neki, akkor is Erdélyt énekelte meg, azt, melyért egykor kárdat fo-

gott, s melyért élte alkonyatáig bibliájából imádkozott.

Egyházának erős harcosa volt, a küzdelmet nem kereste, de ki se tért előre, sőt szívesen fogadta s tudott, ha kellett a pennájával egyházáért küzdeni is.

Családjában tellett legnagyobb gyönyörűsége. A családi élet kedves poétája. Bájos harmonia ömlik lantjáról, midőn hitveséről, családjáról énekelt.

A költészetért, az irodalomért rajongott. Az *Erdélyi Irodalmi Társaság* első alelnöke volt, alapításában résztvett, ülésein többnyire ő elnökölt, amíg betegsége le nem törte. Buzgalma a társaság iránt ebben gyökerezett: szükségesnek tartotta, hogy a folyton változó irodalmi divatokkal szemben, ha vidéki körben is, állandó védelemmel résztvevő s műveltesek a *nemzeti irányzat*. Ezért csak egy kötelessége tudta visszatartani attól, hogy részt ne vegyen az irodalmi társaság ülésein: a templomozás.

Mint elnök csak a megnyitó beszéd végéig volt hivatalos személy. Aztán a legfigyelmesebb hallgató, aki soha se tudta visszatartani magát attól, hogy egy-két szót megjegyezést ne tegyen félhangosan, vagy hangosan a kivált szépirodalmi tárgy felolvasások után. Hányszor láttam egy-egy szép vers után könyektől fényesedni szemét. S midőn maga olvasta föl saját verseit, a gyakorlott szónok, az erős férfi szava néha elakadt — alig tudott tovább olvasni.

Méltatni őt most nem lehet. A klasszikus, nagy költők közt nincs, de énekelte érzéssel, szépen szívből. Hogy forró lelkesedése, ihletett szava, zengzetes versei hatottak, lelkesedtek, gyönyörűséget szereztek s vigasztaltak, arról oly sok egyéb tanúság mellett *Szabolcska Mihály* poétáknak gyönyörű verse is szól. Melénél szebb, hervad-

hatatlanabb babér az ő költői működését alig ékesítheti. Olvassuk el most ezt a szép költeményt. Kisérje őt — t vasz első napján — utolsó útjára.

Szóljunk-e élete tragédiájáról: csalódásáról. Ki az, kit hasonló kisebb-nagyobb csapás ne ért volna? Szász Gerő egyházának papja, a püspöki állás helyettese a hagyomány szerint püspöki székre következtet volna. De a sokat hányatott erdélyi ref. egyháznak fiatal, erős püspökre volt szüksége. Így történt, hogy sokan, kikre ő, mint jó barátaira számított — hallgatva az egyház iránti kötelességükre — nem reá adták szavazatukat és Szász Gerőnek ez álma, vágya nem teljesedett. Ez volt szívének a halálos döfés. Csalódott s nagyon szenvedett érte: de nem sokáig. Viszszavonult mindentől s most már igazán csak az irodalom volt vigasztaló szolgája családján kívül. Nem sokára betegség törte meg testét is. Elborult lélekkel, már csak testben szenvedve, élt pár évet, míg végre övei közt meghalt. Szerette szülőföldjén, szülei mellett fog pihenni, szeretetben, küzdelmekben, munkában, érdemekben s boldogságban, nemes gyönyörűségeiben és gazdag élet után.

Timon.

Szabolcska Mihály költeménye.

Szász Gerőnek.

(1894. dec. 9-én.)

Nem az ódák hideg hangján
Szólok veled,
Egyszerűn, a szívem hangján
Köszöntelek,
S dalom szárnyát, hogy szívedhez

Annál jobban odaférjen:
Megfürdetem szeretetem
Napsugaras melegében!

S te fogadd, úgy visszhang gyanánt
A nőlétem,
A mely te érző szíved
Nyomán támadt.
Mintha én csak elmondanám
Csak notába szédnem éppen,
A te édes, szép Erdélyed
Háládatos szavaképpen.

Itt született, halmos erdők
Lombzatja,
Első álmod édesebbé
Itt ringatta;
Itt tanultál falevélről
Varázsigt leolvasni:
„Erdélyország: Tündérorság,”
Mindenikről azt olvasni.

Hogy azóta minden fáját
Mégdaltolád,
Hegyt, völgyet sugarasabb
Színe vontad:
Áldjon meg az isten érte,
Hogy kitartón úgy szeretted
S költészedet arany fátylát
Rajta végig terítettged.

Ki irigylj, ha végre az
Erdők lombja,
Koszoruba hajlik érte
Homlokodra.
. . . Egyben mégis irigylek
Áld vagy ver az isten érte:
Hogy te egyszer majd meg tudtál,
Majd meg tudtál halni érte.

Ifjuságod, hogy kezdődik
Milyen évvel?

Schuster Emil

Norinbergi, diszmű, játék, sport,
vadászati és fényképészeti kellé-
kek áruháza.

Kolozsvár, Mátyás király-tér.

(Gróf Rhédey-palota.)

Telephon: 183. Telephon: 18-

a felsorolt utcák háztulajdonosai távollatság elűrszékeiket a Czigány-patakra.

Igen, mert itt kezdődik a baj. A legtöbb újság, azt tapasztalom régóta óta, ha valami baj van és ha azért az egyeseket, vagy éppen a nagy közönséget kellene — mert ők a hibások első sorban — felelőssé tenni, vagy éppen meginteni, nem az egyeseket, nem a közönséget figyelmeztetni, hanem egyenesen nekik ront egyik, vagy másik hatóságnak. Persze ez talán könnyebb is, de minden esetben népszerűbb, mint a közönséget korholni, hogy aztán megörökljön és ne olvassa hirlapunkat.

A Cigány-pataknál is ez volt és ez ma is az eset. Szinte merem azt állítani, hogy ha a patak két partján fekvő telkek tulajdonosai és az ott letelepedett lakosság nem volna olyan közönyös saját és polgártársai legbecesebb kincse: az egészségéért, akkor a patak nem volna olyan ronda, különösen most, azóta hogy 6—8 évvel ezelőtt mindenki szomszédos utca csatornázott.

Az ezelőtti 22—23 évvel megindított hatósági eljárásnak ugyanis az lón az eredménye, hogy a járvány bizottság hatósági és megfeleltetetlen határozatát az érdekeltek megfellebbezték és a legfelsőbb hatóság éppen azért, mert a város még nem volt csatornázva és a Cigány-patakra épített ürsekek eltávolítása, — némely telkek ropant csekély területe vagy éppen teljes beépítése miatt, — a lehetetlenség volt egyenlő: nem hagyta jóvá a tett intézkedést.

Mit tehetett tehát egyebet a városi hatóság? A Cigány-patak addig a pontig, a meddig nincs beholtva, a Házsongárban és semmiféle épület nincs a közelében: egészen tiszta, mindig tiszta patakviz csörgedez benne és a szomszédos telkekről sem mit nem dobunk bele és nem rondítják be semmivel. Ami könnyen megérthető, mert hiszen szép kerteken foly keresztül és még festőbb teszi a házsongár kerteket, melyeken átszalad. De mihielyt leért a hegyről, körülbelül a Petőfi-útcával szemközt, a szomszédos telkek összeszorulnak, a legtöbb telkek engedély nélkül már fél századdal ezelőtt beépítette, vagy lakóépületet, vagy istállót, vagy egyéb helyiséget emelt a patak fölül, ahol pedig megmaradt nyitott árokok: ott nemcsak az arra felé tetemes lejtéssel bíró udvarokhoz csatolták és azoknál nemcsak az esővizet vezelik belé, de mindenféle rondasággal teledehálják s eként megfertőzik saját telkük és az egész környék levegőjét.

Mit tett és mit tehetett a hatóság ezekkel az állapotokkal szemben? Ellenőrizni azt, hogy ki dobja oda rondaságot a kiadott tilalom ellenére: nemde ez lehetetlenség, mikor zárt udvarokról van szó, a melyeken gonoszlelkű, vagy gondatlan emberek akármilyen követnek el ott, azt lehetetlen meglátni és megtorolni.

A hatóság tehát nem tehetett egyebet, mint:

I-ször: időnkint a város összes polgártársának a pénzével, a városi pénztár tserhére, kitarítottatta a ronda patakok, amiben szerencsére záporosók alkalmával a természet is segítségére sietett.

II-ször: 1890-ben, a város általános csatornázásának a tervezésekor, terve vette ennek a pataknak a rendezését is.

Igen: terve vette és nem kolozsvári tempóban csinálta azt, mint a valószínűleg nem kolozsvári cikkíró állítja, csak hogy üthessen egyet rajtuk.

A város csatornázási terveit Martin Ottó fővárosi műszaki tanácsos dolgozta ki, Martin pedig a székesfőváros csatorna munkálatainak az élén álló kitűnő szakértő.

Nos Martin reámulatott arra, hogy a Cigány-patakot is rendezni kell. A rendezésről természetesen nem adhatott konkrét tervet, hanem ajánlotta, hogy a patak környezetét, az időjárási viszonyokat, szíval minden körülményt, mely a kérdés helyes megoldására befolyással lehet, tegye tanulmány tárgyává a város a saját helyi szakértőivel.

Ez meg is történt. A város általános csatornahálózatának a kiépítését 1894. év végén kezdték meg és sok rajvadás után 1898-ban, részben pedig 1900-ban 1901-ben fejezték be. Eközben a városi mérnöki hivatal megvette a szükséges tanulmányokat, összegyűjtötte az adatokat és kidolgozta tervét. Ezt a tervet és költségvetést pár évvel ezelőtt közgyűlés elé terjesztették, előbb más szakértők véleményét is meghallgatván.

A tervet, mely szerint a Cigány-patak csak a Majális-, London- és Páris-utcák összeshosszától kezdve alakították át beton-csatornává, a közgyűlés el is fogadta; de egyáltalán kimondotta, hogy a költségek, melyek kerek összegben 40 ezer koronára mennek föl, csak a felét vállalja el a városi pénztár tserhére, amde a másik felét vállalják el az érdekeltek telke-tulajdonosok. Igen ám, de a telkek tulajdonosai még tudni sem akarták róla, mintha nem is az ő érdekekről, az ő telkeikről, az ő egészségekről volna szó.

Már most mit lehetett itt megint tenni? Kényszeríteni, exequálni, megterhelni vonakodásra dacára a háztulajdonosokat? Vagy reá bízni az időre, hogy elvégre belátják maguk a legközelebbi érdekeiket, hogy valamit csak kell nekik is áldozniok „saját jólétükre” és legalább megtesznek annyi, hogy a ki még nem tette meg: beboltozza a saját telkén áttevező patakot vagy mint az Újság egy hangzatos címmel elkereszteli: az Ördögárokot és eként megátalja, hogy cseledei, szomszédai vagy mások beledobjanak abba mindenféle rondaságot: rohadó anyagokat, döglött macskákat, házi és másféle szemetet stb. stb. Ez másfélől nem lehetett-e remélni azt is, hogy azok a házak és telkek, amelyeknek még mindig ott vannak az ároka építve az árnyékszékek: csatornázatlan és víz-árnyékszékekkel rendezetnek be, miáltal nemcsak a legintenzívebb befertőző anyag tárolóit

el a patakból, de az udvarok szennyvizei is elvezetnek?

Ez meg is történt: sok helyt, minden kényszerítés nélkül, de fájdalom, nem mindenütt. És loyális, igazságos eljárás-e: mindezekért a mulasztásokért nem a hibásokat, hanem a — hatóságot vád alá helyezni?

Pedig a hatóság itt sem állott meg. Még 1902-ben, egy évvel azután, hogy a fennebb említett külön rendezés elhatározott: a városi mérnöki hivatal ismét munkába vette a város csatorna hálózatának a kiegészítését még három új záporcsatornával, tervet és költségvetést dolgozott ki, melyeket még a felsőbb hatóság szakértője is jóvá talált, a tanács is elfogadta azokat, be is terjesztette a városi közgyűléshez és számításba vette a Cigány-patak rendezésének a rég vajdó költségeit is.

Amde itt ismét hajótörést szenvedett a jószándék. Hajótörést szenvedett pedig a költségek miatt. Ismét egy pár száz ezer koronára kiadással volt szó, melyet természetesen ismét csak kölcsönrel, tehát adóssággal kellett elvégezni és lehetett volna fedezni, ennek az adósságnak a törlesztése és kamatai pedig ismét tetemesen terheltek volna a városi pénztárt, tehát szaporították volna a pótdótot.

Hát nem lehet-e érteni, sőt méltányolni, hogy a közgyűlés nem szavazta meg az újabb tervet? Azt lehet felelni erre: Nem volt helyes. Igen ám: nem helyes. De a mikor unos-unos a főkép a saját folyton az adók rettentés elviselhetetlenségét hánytorgatja, különösen pedig a 68 százalékos pótdótot s a többi városi közterhek odumát egyenesen a képviselőtestület és a tanács nyakába zúdítja: lehet-e, szabad-e, loyális dolog-e: most ismét furkóssal nekironítani a városi hatóságnak és a tényállás ismerete, a viszonyok mérlegelése, a kérdés nehézségeinek a kellő méltánylása nélkül egyesgyedül a hatóság nyakába varni annak az Ördögároknak a kétségteletlenül ronda állapotát, mely utóvégre is nem a mai nemi zedék mulasztásának, hanem századok büns indolenciájának a szomorú maradványa?

Az legkönnyebb: korholni, a hibákat meglátni, javítást, szétvitelt, tisztogatást követelni, cseleztetni és szükséges közegészségügyi berendezkedéseket, alkotásokat, intézkedéseket javasolni. Ezt tessék elhinni, mi is megtudjuk tenni. Azok, akik a mai Tanács és képviselőtestület működését csak az utóbbi 10—15 év óta és alatt figyelemmel kísérték, de nem rosszkarattal, hanem igazságszeretettel bírálják meg; akik ismerik Kolozsvárt csak 10 évvel ezelőtt és összehasonlítják a korábbi ázsiai, igazán ázsiai állapotokkal, ahogy akkoron az egész város, még a Mátyás Királytér is, rendezettség, közisztaság, utcai burkolat stb. stb. tekintetben kinézett: az biztosan, t. főszekerestől ur, csak a legnagyobb elismerés hangján szól a városnak valóban hősi erőfeszítéséről és polgárainak határtalan áldozatkészségéről, mely a város rendezése, utcák és terek szabályozása, kellő burkolat lefektetése, jó világítás eszközölése, nyilvános séták és parkok létesítése és fejlesztése, a közegészségügy, a közisztaság, a közoktatásügy emelése és ápolása stb. stb. terén tanúsított.

És hogy többet nem tehetett; hogy még számos kérdés sürgető megoldására és sok mizéria megszüntetésére vár: édes Istenem: lehet-e ezért bárkit is igazságosan csak egy szóval is illetni?

Nem. Ezt csak az teheti: aki csak most az utóbbi pár év óta lakos a városnak és a multakból semmit sem ismer. De az legyen legalább annyira objektív és igazságos, hogy informáltassa magát, minek előtte a legkisebb dologban is elmarasztaló verdiktet mondana a városi hatóságra.

Különben mindezek után sem mondhatjuk le a Cigány-patak rendezéséről. Én legalább s velem együtt az egész Tanács ismét napirendre hozzuk a kérdést és a mi saját, külön törvényhozó testületünk elé terjesztjük az ügyet, melyet azonban szép cikkekkkel nem lehet rendbe hozni, hanem csak a magánérdekek teljes háttérbe-szorításával és a polgárság tetemes áldozatával.

Remélem, ha akár az egyik, akár a másik miatt ismét a hatóságnak jönnie valaki a doronggal: a t. Főszekerestől ur és a vezetés alatti „Újság” nem a dorongolók, hanem a dolgos polgárok sorába fog beállni!

Salamon Antal.

A fontos kérdés érdekében közöljük ezt a cikket, fenntartva a jogot az előző közlemény írójának, hogy arra esetleg válaszolhasson.

Egy pár megjegyzést azonban már mi is — a székesfőváros — nyomban megköszönünk.

1. Salamon Antal tanácsos ur epés kifakadásai nem jogosultak a saját ellen; mert saját cikke bizonyítja, hogy az „Újság” terelte rá a figyelmet erre a kérdésre, melyet — ennek következtében — a tanács ismét „napirendre tűz.”

2. Az előző közlemény írója nem az, a kire a tanácsos ur céloz: a ki tényleg csak néhány éve van Kolozsvárott, hanem egy olyan egyén, a ki itt született és élete javát töltötte itt. Ennélfogva nagyon jól ismeri Kolozsvár történetét és multját.

3. Ha cikkekkkel nem lehet teremteni, alkotni, — mint a tanácsos ur mondja — akkor miért esett ugyan abba a hibába a tanácsos ur. De a tények különben azt mutatják, hogy lehet, mert a jelen esetben is hasznos dologt cselekedtünk, napirendre tűztük Kolozsvárnak ezen égető ügyét.

1904. Május hó 1-ével új előfizetést nyitunk az „UJSÁG”-ra.

Május hónapra 2 korona.
1-től januus 30-ig 4
szept. 30-ig 10
dec. 31-ig 16

Kérjük azokat a t. c. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése lejárt, hogy az „UJSÁG” megrendelését minél előbb megújítani szíveskedjenek.

Útszéli virág.

Ez a címe ama hosszabb eredeti elbeszélésnek, melynek közlését lapunk regényrovatában, a mai napon megkezdjük.

A világ minden területén, a világ minden kiséi és nagy alakján rettenhetetlenül uralkodó Szerelem tárgya az

Útszéli virág

meséjének. Szerelem, a küzdések útján, szerelme a Boldogság felé s a mese végén Boldogság a Szerelmen: ezt a mindönkre megkapó érdekes tárgyat írja meg elbeszélésben Révai Károly.

Az ő neve ismeretes már lapunk olvasói előtt. Verseit, román fordításait és novelláit elvezett olvasunk és örömmel adjuk közre mindég olvasóink elé. Révai Károly írói tehetsége és működése garancia arra nézve, hogy az

Útszéli virág

folytatásaiban gyönyörűségüket lelki majd az olvasók.

Az elbeszélésre tehát különösen fölhevítjük előfizetőink figyelmét.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 1.

Szász Gerő

1851—1904.

Tárcarovatunkban foglalkozunk az elhunyt Szász Gerő életével, munkásságával, érdemeivel. Itt csupán megemlítjük, hogy családja a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak ószinte, mély fájdalommal jelentik, hogy Szász Gerő, nyug. evang. ref. első pap folyó hó 29-én este, hosszas szenvedés után, életének 73-ik évében meghalt. Hált tetemei május hó 1-én a halottas háznál reggel 9 órakor tartandó rövid ima után Ördög-Kereszturra szállítatnak s övéi mellett tétetnek örök nyugalomra. Kolozsvárt, 1904. április hó 30-án. Öv. Szász Gerőné, sz. Gyujtő Róza, özvegy, Herczeg Lajosné, sz. Szász Margit, Szász Zsombor, Szász Edith, Szász Tibor, gyermekei, Herczeg Lajos, veje. Szász Zsomborné, sz. Brandt Elza, meny. Herczeg Tina, Herczeg Klára, Herczeg Elza, Szász Imre, unokái.

A kolozsvári ev. ref. egyház is külön gyászjelentést adott ki:

A kolozsvári ev. ref. egyház presbiteriuma kegyeletes indulattal jelenti, hogy az egyházközösségnek több, mint negyven éven át rendes, egy pár év óta nyugalmazott, kiváló talentumokkal megáldott lelkipásztor, Szász Gerő életének 73-ik évében a folyó hó 29-én éjjeli 11 órakor, hosszas szenvedés után elhunyt. Az egyházközösség által megadandó végső tisztességtel a boldogultnak május hó 1-én — vasárnap — d. e. 10 órakor a Magyar-utcai papi színláson lesz, a mely után Ördög-Kereszturra fog szállni és testvére hamvadó porai mellé helyezést végezt szíllítatni. Legyen áldott emlékezete!

Az Erdélyi Irodalmi Társaság szintén külön gyászjelentést szamol be nagy vesztességéről. Az irodalmi társaság gyászjelentését itt adjuk:

Az Erdélyi Irodalmi Társaság mély fájdalommal jelenti, hogy nagyérdemű első alelnöke, a kiváló költő, Szász Gerő folyó hó 29-én, életének 73-ik évében elhunyt. Hált tetemei május 1-én a halottas háznál reggel 10 órakor tartandó rövid ima után Ördög-Kereszturra szállítatnak s övéi mellett tétetnek örök nyugalomra. Kolozsvárt, 1904. április 30-án. Legyen emlékezete áldott mi közöttünk!

— (Városi tisztviselők fizetése.) Szamo újvár képviselőtestülete e hó 23-án tartott közgyűlésében a tisztviselők fizetését felemelte. E határozatot csak szótöbbséggel maguk a tisztviselők szavalták, kik — egynek kivételével — dacára, hogy saját személyüket érdeklő ügyről volt szó, hűségese lezavaztak, természetesen maguk mellett. Ez okból az ellenpárt az ily módon kioroszakolt határozatot megfogja felebb zni.

— (3000 korona alapítvány az E.M.K.E.-nek.) Gyertyánffy István kir. tan., ny. pedagógiai igazgató tegnap 3000 koronát küldött be az E.M.K.E.-nek a meghatározással, hogy az összeg kamatai évről évre egy oly néptanítónak adassék ki, a ki működése területén nemzeti szempontból hosszabb szolgálat mellett a legnagyobb eredményeket érte el. A Direktórium tegnap napon foglalkozott az indítvány kérdésével s a pályázatot e jutalomra ezenel folyó évi május hó 15-ig tartó határidővel kiűti. Az indított kérvények az Emke főtitkári hivatalához küldendők. Itt említi meg, hogy ugyancsak tegnap érkezett értesítés szerint néhai öv. Vojnics Tivadarné, szül. Vojnics Mária végrende-

tileg szintén 2000 koronát hagyományozott az Emkének.

— (Meghívó.) A kolozsvári Rákóczi-bizottság ez évi május hó 1-én (vasárnap) délelőtti 11 órakor az EMKE főtitkári hivatalában ülést tart. Az ülése az 52 tagu bizottság Kolozsvárt tartózkodó, s még életben lévő tagjait tisztelettel meghívjuk. Sándor József orsz. képviselő, mint a bizottság elnöke. A bizottság tagjai: Bíró Béla, Bartha Miklós, Balogh Károly, Bede Jób, Benel Ferenc, Beregszász László, dr. Csernátóni Gyula, Ditrői József, Ditrői Mór, dr. Esterházy Sándor, Pekete-Nagy Béla, Grác Mór, dr. Gergely Samu, Hangay Oktáv, Horepely Iván, Hevesy József, dr. Hollosy István, Hory Béla, Hegyes Vilmos, Koleszár Sándor, Korbuly József, Kuzsók István, Kuti István, Kovács János, dr. Márki Sándor, Merza Lajos, Mészáros Kálmán, Magyar Mihály, Nagy Lajos, Péterffy Zsigmond, Polcz Rezső, Sebesi Samu, Szavcsina Géza, dr. Szádeczky Lajos, Szekula Ákos, gróf Teleki László, Tamásy István, Török István, Turcsányi Gyula, dr. Vajna Vilmos, Veress Lajos, Veress Endre, Végh Lajos. Elhunytak: Déaky Albert, Fröhlich Vilmos, dr. Finály Henrik, Hindy Árpád, Káldy Gyula, E. Kovács Gyula, Radnóti Dezső, dr. Szabó Gyula, Szász Gerő.

— (Ipariskolai vizsgálatok.) A kolozsvári iparos tanonciskola f. 1903—4. tanévi vizsgálatát az elméleti tantárgyakból ma (vasárnap) d. e. 8—12-ig tartják meg az intézet 17. osztályának a helyiségeiben. Vasárnap d. u. 3 órakor lesz a tanulók munka-kiallításának önértékelése bezárása a polgári főiskola helyiségében. Este fél 8 órakor a tanítótestület tagjai, a vizsgálati elnökök s az érdeklődő iparosmesterek áldomást tartanak a New-York-szálló külön termében.

— (Kolozsvármegye választóinak névjegyzéke.) A vármegye központi választmánya már összeállította az országgyűlési képviselőválasztók 1904. évi idejelenes névjegyzékét és azt május 5-től 15-ig az érdekeltek meg is tekinthetik a vármegyeházán. A névjegyzék szerint Kolozsvármegye területén összesen 3680 képviselőválasztó van.

— (Eljegyzés.) Lakatos Dezső, a Gázgyár főtisztviselője, eljegyezte öv. Weisz Lipótné leányát Jolánkát.

— (Lőtenyészitők és lőtulajdonosok figyelmébe.) A bilaki cs. és kir. 6. számú lővászáró-bizottság értesítette a városi tanácsot, hogy ez évi május hó 16-án, délelőtti 10 órakor a Hunyadi-téri nagy lakatya előtt pótlóvárárt fog tartani, a melyen hároméves, hatáslónak alkalmas csikókat szándékozik vásárolni. Figyelmébe ajánljuk ezt a lővászáróknak a lőtenyészitőknek és lőtulajdonosoknak, a kik megfelelő eladásra szánt csikók birtokában vannak.

— (Halálhírad.) Bánai Gyula a szamosújvári Takarékpénztár-Részvényársaság igazgatója mult hó 28-án Szamosújvárt elhunyt. Temetése tegnap délután 5 órakor volt nagy részvét mellett.

— (Kérem.) A „Kolozsvári Tanítók Háza” felügyelő bizottsága a következő kérelmet intézte az erdélyi vármegyék törvényhatóságához:

A nagy államférfi, író és első magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter nevével viselő „Eötvös-alap országos tanító segélyegyletét” már közel harminc év óta gyakorlati adásos tevékenységet szorgosorsu tanítók, tanárnokok és tanügyi tisztviselőknek az ország fő- és szekvívárosában különböző főiskolai tanulmányokat folytató fiait anyagi segélyezésében — felekezeti különbség nélkül. E célra jótékony emberbarátok megnyerésén kívül ezrekre menő saját tagtársainak évi tagsági díjából és vármegyei tanítóegyletnek alapítványából már 400.000 koronát meghaladó alapítékot teremtettt s a törvényhozás nagylelkűségéből egymillió koronát nyert arra a célra, hogy Budapesten és Kolozsváron két főiskolai internátust építtessen és rendezzen be. Amaz már második éve használatban van, ennek építése Kolozsvár sz. kir. város által adott ingyen telken, most fejeztetvén be, rendeltetésének 1904. augusztus havában fog átadni, az egyesület felavatott ünnepélyes közgyűlésén által. Mindkét „Tanítók Háza” (az „I. Ferencz József”, az „Mátyás király” előnévvel) 120—120 növendék számára van berendezve, hol azok egy bennlakó gondnok nevelői felügyelete alatt a főiskolai ifjak és iskolai higiénie igényeinek megfelelő lakást és ellátást élveznek. Hogy azonban az ellátás mentől olcsóbb, sőt lehetőleg ingyenes lehessen, ahhoz az egyesület vagyonának tetemes gyarapodása szükséges. Éppen ezért hazafias tisztelettel keressük meg a tek. Törvényhatóságot, hogy azon önfeláldozó és kevéssé jutalmazott munka méltánylásul, mit a nemzeti művelődés előbbrevitelében a néptanítói és tanári kar hazánk javára végez, főiskolai tanuló fiait segélyezésére a kolozsvári „Tanítók Háza”-nál alapítványt létesíteni tegyeskedjék. Egy nevezetesen koronás alapítványt egy szoba az alapító nevével nevezeték el, ami márványtáblán lesz megjelölve s az alapító az alapítvány kamatainak elvezetésére a maga köréből egy ifjút jelölhet ki. Legyen szabad e tekintetben hazánk egyik nemes vármegyének lélekemelő példájára utalnunk a következőkben: „Mi, Nógrád vármegye közönsége, adjuk tudtára mindenkinek akiket illet, hogy a midőn a magyar nemzetnek, a magyar földön ezredéves fennállása ünnepét maradóan alkotások és tények által megörökíteni határoztuk el, nem feledkeztünk meg a néptanítókrol sem, méltányolva bennük azt, hogy hivatásuk buzgó betöltése által nemzedékek művelődésének alapját vetik meg és működésük hazafias irányával a magyar nemzet állami létének alkotmányos épületét szilárdítják. És mert az irányukban mindezekért táplált hálás érzellet legmegfelelőbb nyilvánulását nehéz helyzetűk enyhítésére irányuló törekvésben nyert: ennek bizonyosságul 8000 koronás alapítvánnyal járunkul hozzá az Eötvös-alap által létesített „Tanítók Háza” alapjához, ezen felül 12000 korona alapítványi tőkét becsatunk az Eötvös-alap kezelésére alá kamatjöveldelmének ösztöndíjképen való

adományozása céljából.” Bizva és remélve, hogy a tek. Törvényhatóság is hasonló becsülettel viselkedik a nemzet napjszámait iránt s ezt tényekben is kifejezésre juttatja, kérésünk megújítása mellett hazafias tisztelettel vagyunk Kolozsvárt, 1903. november 21. A kolozsvári „Tanítók Háza” felügyelő-bizottsága nevében: Kozma Ferenc s. k. kir. tan., tanfelügyelő, elnök. Elek Gyula s. k. jegyző.

— (Elgázolt legény.) Tegnap reggel a Monostori-úton a Czelli-féle sörgyár előtt Csopor Gligor földmives legényt elgázolta a Czelli-sörgyár egyik teherhordó kocsija. A súlyos sebek kerekai f-jér és combján mentek keresztül a legénynek, ki mindkét földre süket s így nem hallotta meg a feléje robbogó kocsi dübörgését. Különösen a fején szenvedett súlyos sérüléseket. Elettbenmaradásához, mivel agyrázkódást is kapott, kevés a remény. Nem mulasztatjuk el a szomorú esetből kifolyólag, hogy fel ne hívjuk a rendőrség figyelmét arra az eszeveszett vágatásra, melylyel az ilyen szekerrek valóssággal megrémítik a járó-kelőköt. Így aztán nem csoda, ha egy süket embert halálra gázolnak.

— (Május elseje és a szociális-ták.) Ma, május elsőjén nagy ünnepségeket rendeznek a kolozsvári szocialisták is. Dőlután a Hunyadi-téren fognak gyülekezni, honnan a Deák Ferenc-utcan, Mátyás-téren, Unio-, Sétáter- és Malom-utcan át tüntető körmenetben vonulnak fel a Tornavivódába. Itt népgyűlést tartanak s ezután nagy május-ünnepély következik beszédekkel, szavattalokkal és dallal. A főkapitány a gyűlést és körmenetet engedélyezte.

— (Külföldi büntetőítélet végrehajtása Magyarországon.) Frommer Arthur budapesti kereskedő az elpeli (Ausztria) cs. és kir. járásbírósg területén becsületétért követelt el. A megsértett osztrák honos följelentette Frommert s mint-hogy ez a szabályszerű idézés d. cára nem jelent meg, a járásbírósg in contumacián elítélte őt 20 korona pénzbüntetésre. Eddig rendben volt a dolog. Az osztrák hatóságnak ilyen esetben jogában áll a magyar honoson, a mint az Ausztria területére lép, a büntetést végrehajtani, azonban btk. 18. §-a minden kétséget kizárólag kimondja, hogy más által hozott büntetőítélet a magyar állam területén nem hajtható végre. Ugyanígy szól az osztrák törvény 36-ik szakasza is. Ennek dacára megtörtént, hogy az osztrák járásbírósg megkereste a hazai bíróságot, hogy az ítéletet itt hajtsa végre és a magyar bíróság — bizonyára csak elnézésből — ennek a törvénytelen megkeresésnek eleget is tett. Frommer képviselőben most dr. Benkő Gyula ügyvéd felfolyamodást intézett az igazságügyminiszterhez, a melyben jogorvoslatot kér a törvénytelen ellárással szemben.

— (Egy hitvesgyilkos kivégzése.) Tegnap ért véget két napi tárgyalás után óriási érdeklődés mellett Berlinben Walther gyógyszerész büntgye, a kit azzal vádoltak, hogy meggyilkolta a feleségét. A bíróság körülbelül 43 tanút hallgatott ki ebben a borzalmas gyilkossági ügyben, a kik jóformán mind terhelően vallottak. Walther berlini gyógyszerész már többször volt vád alatt különböző bűncselekmények elkövetése miatt, de mindannyiszor sikerült az igazságszolgáltatás keze alól megmenekünie. Két felesége volt, az első hirtelen gyanús körülmények között halt meg, a másodikat pedig a pályaudvar közelében egy fűre felakasztva találták. Walther mind a kétfele nagyon rosszul élt és különösen a második feleségével bánt nagyon kegyetlenül. Walther egy könnyelmű, tivornyázó és nagyon kicsapongó alak és így természetesen napirenden voltak a viszályok a házasságok között. Walther ezt — úgy látszik — meguntta és mindazonáltal akarta tenni feleségét láb alól. — Levelet írt neki egy barátja nevében, hogy az 1903. év szeptember hó 7-én délután keresse őt fel a pályaudvar közelében. A felesége ezt annál is inkább megtette, mert a levélben egy jövendelő állást helyeztek neki kilátásba. Csakhogy a pályaudvaron Walther várta a feleségét és órák hosszat együtt sétáltak. A tárgyaláson úgy adja elő Walther a dolgot, mintha ő akkor éjjel összevesztet volna, mert szemrehányást tett a feleségének, hogy nagyon könnyelmű asszony. Erre haragosan szót váltak és ő (Walther) többet nem is látta élve feleségét. Az asszonyt másnap találták meg egy fára felakasztva. A gyanu mindjárt Waltherre esett, de ő az egész idő alatt tagadott és azt mondotta, hogy esse ágában sem volt feleségét megölni. Csakhogy a tárgyalás alatt bebisonyult, hogy Walther meg felesége életében házasságot ígért egy leánynak, a kivel belső viszonyt folytatott. Két napig tartotta a közönség óriási érdeklődése mellett a gyilkossági ügy tárgyalása és a kihallgatott tanúk vallomásai oly terhelőek voltak, hogy Walther bűncseggé bebizonyult. A bíróság hosszas tanácskozás után Walther hitvesgyilkossága miatt kétél általi halálra ítélte. Az elítélt és védője az ítélet ellen fellebbezték.

— (Mikor a nő elhagyja férjét.) Kovács Gyula iparos keresetelt adott be a közigazgatási hatósághoz, amelyben elpanaszolta, hogy fiatal felesége őt minden jogos ok nélkül elhagyta s végül kérte a hatóságot, hogy az asszonyt kényszerítse a hozzá való visszatérésre. A közigazgatási hatóság most a következő érdekes indoklással tagadta meg a férj kívánságát:

— A férj és nő közötti jogviszonyok nálunk, rendesen polgári törvénykönyv hiányában, meg nincsenek általánosan szabályozva. Minden nő a magyar törvények szerint férjhezmenetele után nagykorúvá válik. Igaz ugyan, hogy a házastársak minden vallási és polgári házassági törvények szerint a házasságkötés által együttélésre kötelezik magukat, de ezen együttélési kötelezettségnek ma már egyéb jogi következménye nincs, mint az, hogy ennek nem teljesítése a másik házastársat hülsen elha-

gyás miatt válópör indításra jogosítja. Hatóság tehát Magyarországon a házastársakat, illetőleg az egyiket a másikhoz való visszatérésre kényszer alkalmazása mellett nem szoríthatja.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, vasárnap, május 1-én:

Délután 3 órakor leszállított helyárrakkal:

SHERRY.

Operette 3 felvonásban.

Este 7 órakor rendes helyárrakkal:

A TAKARODÓ.

Dráma 4 felvonásban.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, hétfőn, május 2-án:

A kaméliás hölgy.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap d. u. Sherry.

este: A takarodó. (b. 194.)

Hétfő: Márkus Emilia föllépésével: Gauthier Margit, a kaméliás hölgy. (b. szünet XVII.)

Kedd: Márkus Emilia föllépésével: Egyenlőség (b. szünet XVIII.)

Szerda: Márkus Emilia föllépésével: Clemenceau. (b. szünet XIX.)

Csütörtök: A takarodó (b. 195. sz.)

Péntek: A takarodó (b. 196. sz.)

* **Takarodó.** Beyrlein szenzációs drámája került színpadra tegnap este először a kolozsvári színházban. Szépén megélt nézők érdeklődtek a premierre iránt, melynek azután kijutott a mérsékelt műveltségű és a nagyfokú bosszankodásból. Talán alább sikerülni fog nekünk mindezt bebizonyítani is.

A dráma: teljesen katonadarab. Szelleme, tónusa, alakjai a porosz hadsereg keretéből vannak kiszakítva; de a darab világhírű sikerének valószínűleg az adja meg a titkát, hogy reálilik a világ bármely hadseregére is. Vázlatos cselekménye a következő:

Az első felvonás a századirodában játszódik le. Megtudjuk, hogy Volkhardt őrmesternek van egy kis leánya, a kit szeret, tisztel az egész ezred, mert az apja 33 éve szolgál a hadseregben, melynek egyik legderekabbi őrmestere. Az őrmester különös gyöngédséggel viseltetik Lauffen hadnagy iránt, mert a hadnagy atyja mentette meg egy háborúban az őrmester életét. Az őrmesternek van még egy fogadott fia, Helbig káplár, a ki két évi távollét után most tért meg ezredéhez. Volkhardt neki szánta leányát, Klárit. Ez azonban szeretője lett Lauffen hadnagnak és ezért nagyon elhidegülve fogadja a visszatért káplár-völgegyt. Helbig gyanút is fog és ki-fejezi ebbeli gyanúját Klárának, sőt az őrmesterrel is sejteti, hogy Klári nem a régi, de Volkhardt megnyugtatta és együtt mennek el a visszatérést a kaszinóban megünnepelni.

A második felvonásban a hadnagy lakásán vagyunk, hova a takarodó elhangzása után belopózik Klári is. Enyelgéstek ajtódorombólés zavarája meg. Klári hamarosan a mellékszobába rejtőzik, míg a hadnagy bebecsúszik a zörgő Helbig káplár, aki kérdőre vonja a hadnagyot, hogy vajon nincs-e semmi köze Klárhoz, akit nem talál a szobájában. A hadnagy az ügyeletes altisztet hívja és Helbig káplárt fogházba küldi a fellebbezője ellen elkövetett tettségessé miatt.

A harmadik felvonásban a hadbírósgá vallatja Helbig káplárt. Beismeri bűnét, de hogy miért tette, arra nem akar emlékezni. Kihallgatják a hadnagyot is, aki kész megesküdni arra, hogy nem tudja Helbig cselekedetének tulajdonképeni okát. A bíróság nem nyugszik bele e vallomásokba. Kihallgatja Volkhardt őrmestert is, aki szintén nem tud semmit az ügyről. Az ügyeletes szakaszvezető vallomásából sejtteni lehet, hogy nő van a dologban. Megidézik Klárit is, aki eddig türelmetlenül hallgatódzott az ajtóban. Klári megjelenik és csakhogy megmentse a hadnagyot a hamis esküvel, bevallja, hogy ő volt ott a hadnagnál. Az őrmester rá akar rohanni a hadnagra, de lefojzák. A tárgyalásnak vége.

A negyedik felvonásban Lauffen szobájában tételődik a történet felett. Szeretne valami megoldást, de arra nem is gondol, hogy elvegye a leányt. Helbig hadnagy ugyan ezt tanácsolja neki, de Lauffen semmi esetre sem akar bele-menni, bár érzi, hogy súlyos bünt követel el a leány és Volkhardt őrmester ellen. Az apa most eljön a hadnaghoz. Követeli tetteinek jóváteletét. Vagy ha nem: hozott magával egy pisztolyt, vivjanak párbajt. Lauffen kijelenti: altiszettel nem vivhat párbajt. E közben Klári is megjelen és aji parancsa dacára sem akart távozni. Az őrmester letépi melléről a vilátségi érmét:

ugy érzi, nem méltó rá. S agyon akarja löni a hadnagyot. Klári közbeveti magát és az őrmester leereszti a pisztolyt. A fellebbezője ellen nem tud semmit elkövetni. S megnugszik abban: a hadnagy apja megmentette az életét, a fia elveszt. Ekkor Klárit küldi ismét haza. De a leány ellent áll. Ott akar maradni. Azt mondja az apjának, hogy igaztalan a hadnaggyal szemben, mert csak ő a bűnös.

— Nyakába varrtam magamati — mondja a leány.

S az apa megrendül: hogy ilyen fajta lett a leánya. Felemeli a pisztolyt és rá-szúti a leányára, a ki holtan esik össze. S szól az apa:

— Hadnagy ur, ismét küldhet az ügyeletes altisztet!

Igy végződik a darab, mely telve van szebbnél-szebb jelenetekkel. A darab gerince valójában a tiszt és az altiszt közötti óriási mélység, mely ott tátong a hadseregben. Az altiszt semmi; a tiszt minden. S egymásután vonulnak fel a színpadra a legjellegzetesebb katonai alakok. A gyöngéd-leltű, hatalmas katonakarakter: Volkhardt őrmester; a hódító Lauffen hadnagy; a józan bajtárs Höwen hadnagy; a szerelmes Helbig káplár; a nőgyűlölő Queiss szakaszvezető; a piparkőc grófi százados; a buta tiszt: szolga: Michalek. Mind megannyi egy-egy típusa a hadseregnek. Maga a cselekmény mindvégig érdekfeszítő, sőt néhol izgalmas és lekötő teljes érdeklődést kelt. A darab tendenciája különösen rokonszenves; alakjai hus és vérből való alakok: a mit beszélnek, cselekednek, az maga az igazság.

* Az előadás: teljesen alkalmas arra, hogy leszorítsa a műsorról ezt a darabot. A benyomás: mit a közönség a premierről magával vitt a legkellemesebb és a legbosszantóbb. Senki sem volt a tegnapi darabban a helyén, úgyiszlán mindenkit más szerepben kellett volna kiállítani, hogy a darabnak kellő sikere legyen.

Beszélgünk első sorban az új színésztől Vámos Hugóról, aki tegnap mutatkozott be Lauffen hadnagy szerepében. Ezen a szerepen fordul meg úgyiszlán az egész darab sorsa. Majdnem egész este a színpadon van és folyton akad cselekedni valója. Ha egy jó színész itt csak egy jelenetet elhibáz: vége az egész darab sikerének. Most képzeljük el, mikor egy kezdő színész, egy nagyon gyenge legényke kűzködik, jár-kezik a színpadon, igazgatja a haját, a gallérját, a kézföljét, de nem képes eltalálni egyetlen egy igaz hangot sem a szerepéből. Mikor a hangsúlyozás legelemibb szabályaival sincs tisztában, mikor valami különös idegenes — mondjuk felvidéki — zsargonban beszél, recitál, leckét mond, szinte öntudat nélkül, gépiesen, hát akkor valóban a közönség alig tehetett mást, mint a darab legszebb jelenetét, amikor Lauffen hadnagy megrögtelve a leányt megérhetetlen szerelmétől megdöbbenve azt kérdezi:

— Mi is lehet rajtam, hogy ennyire szeretsz? — a közönség harsogó kacagásában tört ki. A neveltségességől. Ez a kacagás megpecsételte a különben egyénileg talán nagyon rokonszenves fiatal ember sorsát. A fenségestől, a neveltségességig egy lépés. Ez jutott eszünkbe tegnap: hallva a fenséges beszédet, melyet a szerető, a színész szájába ad, aki egész nyugodtan megrögtelte azt a lépést a neveltségesség útjára. Vámos Hugónak meg nagyon, de nagyon sokat kell tanulni, hogy bár kisebb szerepekben is helyt tudjon állani. S való-sággal bűnök tartjuk, hogy ezt a premiért az ő nagyon gyenge vállalira rákatt.

A darab egyetlen női szerepét Tó-völgyi Margit játszotta. Ez a nagy kaliberű művésznő elbírja azt a megjeljesztőket, hogy az előadás szinte példátlan siker-telenségében óriási részt vindikálhat magának. Öntudatos, megállapodott és komoly színész — a minőnek Tó-völgyi Margitot ismerjük — tisztában kell hogy legyen a képességeivel és egyéniségével. S mindennekfelett azzal: hogy vajon szabad-e neki lehetetlen vállalkozásokkal kockáztatni elismert, mindig kellően értékel művészi hitelét. Ez a szerep kevesebbet követel abból, a mi a Tó-völgyi Margitban meg van és többet abból, a mi benne nincs meg! Kevesebbet: a pathetizálásból, a drámai erőből, a szenvedélyből; többet: a leányos bájából, a szubtilis beszédből és az egyéni kedvességéből. Mi nem úgy képzeljük el Klárit meggondolatlanul szerelmes alakját, mint a hogy azt tegnap láttuk. A tegnapi Klári, egy kis tulzással inkább — Stuart Mária volt. De a milyen kitűnő Stuart Mária — Tó-völgyi Margit, épp annyira lehetetlen, mint Klári.

Volkhardt őrmester szerepét Szakács Andor játszotta. Ez a művész a tegnapi estén ismét nagyot nőtt a szemünkben. Talán elég ha sikerének jellemzéséül feleltünk azt a tény, hogy az előadás befejezte után — a mi csak nagy vendégekkel szokott megtörténni — a közönség percekig ott maradt a színházban éstapsolt mindaddig, míg a függöny előtt meg nem jelent. Megérezte a közönség is, hogy Szakács egy oly művészi jeladatot oldott meg, mely tulajdonképpen kissé félreessik az ő szerepéről, de művészi képességeivel mégis egy tökéletes alakítás produkált.

Helbig káplárt — Mészáros Alajos játszotta. Ez a fiatal színész nem ront el semmit, pedig ugyancsak mindent játszik. Erős tehetségű színészember a javából; öntudatos gondossága sikert szerez neki minden szerepben.

Szegő Endre mint Höwen hadnagy kapott nyílt s:ini tapost. Váradí, Kassai, Meyeri, Székely, Tompa, Nagy Imre, Bérczi, Deszéri a kisebb szerepeket látták el. A két főszereplő, vonatottá, ál-mossá és monotonná tette az előadást, ami azután megérőződött a közönség hangulatán is az egész est folyamán.

Ha az igazgatóság műsoron óhajítja tartani ezt a darabot, sürgősen gondoskod-jék más kiosztásról. Mi pedig mindennap bizonyoságot szerezzük és nyerve az egyes tagok képességeiről, el sem képzelhetjük másképp a szereposztást, — a meglévő erő-kel — mint akként, hogy:

Lauffen — Szakács Andor.
Volkhardt — Szentgyörgyi István.
Klári — Etsy Emilia.

E három szerepen fordul meg a darab sorsa. Más nincs a színházban, aki Lauffent megfelelően el tudja játszani, mint Szakács és ezért a tegnapi nagy sikere dacára is, melyet őrmesterével aratott, el kell venni tőle a szerepet: megszéri ő ezt a sikert Lauffen szerepében is. Volkhardt pedig Szentgyörgyi tudja csak eljátszani úgy, hogy az előadás ne veszítsen jelentőségéből. A női szerepet pedig ma a színházban csupán Etsy Emilia tudná kellőleg érvényre juttatni. Egyéniségében kevesebb van abból ami Tó-völgyi Margitban s o k; és több abból, ami nála kevesebb. Ezzel a szereposztással a »Takarodó« mindenesetre eljutna megérdemelt sikeréhez. (h.)

* **Márkus Emilia vendégszereplése.** A jövő hét műsorát Márkus Emilia, a nagy művésznő vendégszereplése teszi érdekessé. Három estén, három kitűnő szerepében lesz alkalmunk Márkus Emilia művészetében gyönyörködni. Hétfőn kezdi meg a vendégművésznő vendégszereplését a következő műsorral: hétfőn: Gauthier Margit, »a kaméliás hölgy« címszerepében mutatkozik be a művésznő. Kedden legújabb, szenzációs sikerű szerepét: lady Margit játssa a művésznő az »Egyenlőség« című, nálunk is nagy tetszéssel fogadott angol vígjátékban. Szerdán pedig bucsúzóul egyik legérdekesebb szerepét, Dumas excentrikus női alakját: Izát játssa a nagy író »Clemenceau« című drámájában. Márkus Emilia mindhárom föllépését béreltszűnetben, rendes helyárrakkal rendezi az igazgatóság. Jegyeket előre lehet váltani a művésznő mindhárom föllépésére, vasárnap reggeltől kezdve. A bérlek jegyeit a hétfői előadásra — hétfőn, a keddi előadásra — kedden, a szerdai előadásra — szerdán délelőtt 10 óráig tartja fenn a pénztár.

* **A debreceni színház új igazgatója.** A debreceni színházi bizottság tegnapi ülésén döntött a felett, hogy ki legyen hat éven át a debreceni színház igazgatója. A színházra hárman pályáztak: Makó Lajos debreceni, Zilahy Gyula aradi és Nádas József pécsi színgazgatók. A színházi bizottság, két órai tanácskozás után, Zilahy Gyulának ítélte oda a színházat. Makó Lajos, az eddigi igazgató, csak 6 szavazatot kapott a Zilahy 11 szavazatával szemben.

Táviratok

A király Budapesten.

Budapest, ápr. 30.

Ő felsége Budapesten tartózkodása alkalmával, minden hétfőn és csütörtökön általános kihallgatást tart.

Tisza István Geszten.

Budapest, április 03.

Tisza István ma egy napi tartózkodásra Gesztre utazott. Hétfő reggelre már visszatér a fővárosba.

A letartóztatott vasutasok ügye.

Budapest, április 30.

A sztrájkbizottság letartóztatása ellen ma adtak be a felebbezést, melyben különösen arra törek-nik hivatkozás, hogy a vasutasok nem állami hivatalnokok.

Uj népiskolák.

Budapest, ápril 30.

Berzeviczy Albert közoktatás-ügyi miniszter rendelkezése szerint, a jövő tanévre 141 új állami iskolát létesítenek, 303 tanítóval.

Péter király

és

az orosz cár.

Budapest, ápril. 30.

Belgrádból jelentik: Péter király ma fogadta az orosz nagykövét, ki megbízó levélét mutatta be. Az orosz cár tehát megnyitotta a diplomáciai összeköttetést a szerb királlyal.

A japánok szárazföldi győzelme.

Budapest, április 30.

Megtörtént az első nagy ütközet a japán és orosz szárazföldi csapatok között. Tizenhatezer japán kelt át a Jalu folyón és nyomban megtámadták az oroszok harmincezer főnyi seregét, melyet teljes visszavonulásra kényszerítettek.

Washingtonból megerősítik az ütközet híret és kiegészítik azzal, hogy számos orosz tiszt és néhány ezerre menő legénység

pusztult el az ütközetben, míg a japánok vesztesége jelentéktelen.

Elveszett százczrek.

Nagyvárad, ápr. 30.

Beöthy László, Biharmegye főispánja mára rendkívüli közigazgatási bizottsági ülést hívott össze, melyen Hegedűs Géza városi pénztárnok jelentette, hogy a pénztárból 124.066 kor. 77 fillér elvesztett. A pénztárost felfüggesztették.

Elítélt hittérítők.

M.-Sziget, ápr. 30.

A mármaros-szigeti kir. törvényszék ma ítélkezett a tegnapi előtti lapunkban ismertetett hittérítők ügyében. A törvényszék Pleskát egy évi, Lázárt és Keményt egy évi és két havi fő- és mindegyiket 500—500 korona mellékbüntetésre ítélte. A többi vádlottakat felmentették.

Az elítéltek felebbeztek.

Kihallgatáson a szultánnál.

Budapest, április 30.

Gróf Andrássy Gyulát és Tivadart, kik Konstantinápolyban időz-nek, ma a szultán kihallgatáson fogadta.

Port-Arthur bombázása.

Bndapest, április 30.

Londonból jelentik: A japánok ma d. e. ismét erősen bombázták Porth-Arthurt. Kuropatkin jelenti a cárnak, hogy a japánok egy jelentékeny csapattja átkelt a Jalu folyón.

REGÉNY.

Utszéli virág.

Írta: Révai Károly.

I.

Ősz volt; szürke novemberi felhők lomhán uszáltak a táj fölött; sűrűn szitált az őszi eső. A fák tele voltak még lombbal, de már erősen meglátszott a hervadás; rozsdavörös leveleket himbált a szél, s a békanyál alácsüngött az ágakról. A tarlón néhány százak kőrő s egy-egy elkésett kántáló ingatta kékesszürke fejét. A varjak és csókak nagy csapatokban lepték el a mezőt s lakmároztak a hulladékokon. Az országot mellett egy kőkereszt állott s rajta csüngött egy megfakult buzakoszorú, melyet ájtatos szívek még az aratáskor tettek a megfeszített üdvözítő vérző karjaira. A szél erősen himbálta a koszorút, s zizegése mindegyre megriasztotta a rá szálló verebeket. A közeli faluban valószínűleg temetőre harangoztak; a harangok ércszava siratott valakit. A kis harangok éles hangját el-el kapkodta a szél s kihozta egészen a tarlóg, hol egy árok szélén összezsongorodva egy leánya feküdt. Alig lehetett több 14 évesnél; fejletlen, vézna teremtes volt, ki úgy látszik rossz napokat látott életében. Vézna testén a rátapadt ruhácska már teljesen át volt ázva; lábai meztelenek voltak, kis kezeit melegenve szorította keblére. Fején egy fakó fekete kendő volt, mely alól kilátszott hullámos aranyzőke haja, csinos kis arca, hajlott orra, nagy szürke szemek.

Nem aludt; meredten nézett bele a ködös, párás légbe. Arcán nem volt egyetlen vonás sem, mely fájdalmat, vagy szomorúságot fejezne ki; inkább a dacos határozottság, a hajthatatlan erős akarat villongott szemében. A hideg esőtől néha összeborzongott, de azután megint élesen figyelte az országotat és hallgatta a harangsókat. Különb a szitáló esővel nem sokat törődött, mintha őt nem is érdekelt volna. A lármázó varjak egészen közelébe merészkedtek jönni, mert oly mozdulatlanul feküdt, mint egy halott.

Az országtól nem lehetett a fekvő leánytál könnyen észrevenni, mert az árok marta eltakarta; de a gyermek egyenesen kilátott a néptelen országra, melyen csak nagy időközökben ment egy-egy jámbor földműves, vagy asszony, kik az eső ellen védekezve, fejükre huzott víganóval siettek Csókás község irányába, honnan ide látszott az urasági kastély pirosra festett bádóg fedele.

A szerencsétlen gyermek már hosszabb idő óta feketett a tarlón, mert egészen meg volt meredve s ha na y szürke szemek nem nyitva, halottnak lehetett volna tartani. A közeli faluban a harangsó el-némult; az utolsó hangok lassu bánatos rezgéssel enyésztek el, — azután néma csend lett.

Egyszerre hirtelen fölkapta fejét. A párás, ködös légen át élesen figyelni kezdett az országuatra. Valami különös zajt hallott.

A föld jó hangvezető, messziről el-hozza a hangot a földre fektetett fűbe. Nem csodálód. Egy urasági hintó közeledett a kis falucska felől, a lovak szilaj robogással vágáltak a kavicsos országuatra Csókás felé.

Még jobban fölemelkedett, hogy oda-lásson.

A varju sereg ijedten röppent föl a

leánya mellől s hangos káromással szállt a patakminti jegenyékre.

A kocsiiban ülők észrevették az árok mellett fekvő gyermeket, a lovak vágatása hirtelen megcsöndesedett s a kocsi megállott. Egy férfi szállott ki gyorsan a kocsiból s sebes léptekkel a leánya felé sietett. Fiatal, körülbelül 30 éves férfi volt, ruhá-zatján s egész magatartásán előkelőség lát-szott. Finom, urias vonásai rokonszenvesek voltak.

A leánya meg sem mozdult a földön, csak a szűz ébredő ösztönével huzta meztelen lábait a nedves, vékony szoknyácska alá. Nagy álmagat szeméivel egy hunyorítás nélkül nézte a közeledő férfit.

— Mit csinálsz itt? — kérde a gyer-mekről.

— Semmit.
— Beteg vagy?
— Nem tudom.
— Mi a neved?
— Lizike.
— Miért fekszel itt a hideg esőben?
— Nem fázom.
— Miért nem megy haza?
— Haza?
— No igen, szüleidhez!
— Nincsenek szüleid.
— Ki leánya vagy? Hogyan hívják apádat?
— Nem tudom.

A makacs határozott feleletek meg-lepték a férfit; közelebb lépett hozzá, megismogatta nedves arcát s gyöngéd jó-ságos hangon szólott hozzá:

— Ha senkid sincs, ha senkié nem vagy, hogyan fogsz megélni?
— Nem tudom.
— S meddig akarsz itt fekdüni a nedves, hideg földön?
— Mig kipihenem magamat.
— Nem tudod-e, hogy itt a halál csi-ráját szívd magadba?
— Megakarok halni.
— Ki tanít téged ilyen esztelenségre?
— Senki.
— Hát miért akarsz meghalni?
— Hogy ne legyek többé.
— Tudod-e mi a halál?
— Hogyne tudnám! Betesznek a ko-porsóba s leeresztenek a földre!
— Nem óhajtanál-e még élni?
— Élni?
— Igen! Örvezdeni a ragyogó nap-nak, a fakadó virágoknak, a jó emberek társaságának!

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő

HERCZEG JENŐ.

Lapfőadónos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTÉR.

Ünnepélyes megnyitás. Van szerencsem a n. ó. közönséget tisztellelt érte-síteni, hogy ma, vasárnap, május hó 1-én nyílik meg Kolozsvár legszebb üdülőhelye, a **Sétatéri Kioszk** a 21. kir. kolozsvári VI. honvéd ker. zenekara közreműködésével. Hideg és meleg konyha. Kitűnő cukrászda. Méltags gróf Teleki Ádám féle banciai sör. Mindenkor friss kőbányai udvari bor. Kiváló tisztelettel **Gárdonyi Imre.**

Elismerő nyilatkozat.

Alólirott, mint a **gróf Bánffy György** Öngymoltósága uradalmának megbízottja, készséggel elismerem, hogy az

„Adria Biztosi Társulat“

a bonchidai uradalomban, folyó hó 25-én este történt tetemes tűzkárt azonnal felvé-tette és úgy az elégett nagy istálló, mint a tűz martalékává lett 86 gulyamarhák kárösszegét a legnagyobb megelégedésünkre megállapította; miért is nevezett intézetet eme gyors és méltányos eljárásáért őszintén és melegen ajánlhatjuk.

Bonchida, 1904. április 29-én.

dr. Moldován István, s. k.

ügyvéd.

Van szerencsem a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy fényképészeti műtermemet előbbi helyén

Wesselenyi Miklós-utca 3. sz. alatt

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve uj-ag megnyitottam és a legmodernebb gépekkel fel-szereltem.

Műtermemben készülnek a legkisebb alaktól a leg-lnagyobb nagyságig, egy fényes mint matt kivitelű platin képek, aquarell és olaj festmények, nagytások. Elvállalom ház-on kívüli csoport, táj- és épületek felvételét. Társas vagy családi képeknél nagy árked-vezmény. — Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról előre is biztosítva, maradok teljes tisztelettel

Csizhegyi Sándor,

fényképész.

Felhívás a t. tisztviselő urakhoz

kik a tisztviselő-telepen hely megvételre olcsó tör-lesztéses pénzkölcsönt óhajtanak felvenni.

Személykölcsönt kaphat különben is minden nyugdíjkepes tisztviselő és katonatiszt, kinek évi fix fizetése legalább 1800 kor. Nyugdíjakok 1200 kor. nyugdíj. Magántisztviselők 1200 kor. fizetéssel, leg-több esetben kezes nélkül. Minden 1000 korona kölcsön után tőke és kamatban havonta 9 kor. törlesztendő. Minden irányban a legnagyobb disz-kréció biztosított.

Előleges kiadás nem szükséges!

Drága kamatu Jelzálog kölcsönök olcsó kamatu 4 százalékos törlesztéses kölcsönökre átkonvertáltak.

Megkeresésekre válaszbélyeg melléklendő.

Országos földhitel- és személykölcsön intézet,

Kolozsvár, Király-utca 18.

Értekezni lehet d. u. 3—5 óráig. 2844 18—

3221 2-3

B. Bak Lajos.